

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super Lucae evangelium catena - Cod. Aug. pap. 12

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Reichenau], 1442

Cap. XXII

[urn:nbn:de:bsz:31-84729](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-84729)

puale sabbatu ignorant **Throphil**
 Et qui xpiani decet no solu fugere
 mala sed etia mta ad gloiam exequenda
 Subdit Et stare an filiu hominis. hoc
 e em angelica gloia stare an filiu hoib
 deu in m et faciem eius iugiter tene
Veda. Et certe si quis sapiens medicus
 peperet attende a se sius alicuius her
 be ne repente in titus supueniat ma
 gno studio medica mandata seruans. Ne
 aut saluatore admoete ebrietate et
 crapulam et curas seculi ee cauendus
 hys sauari et osim no timent q. fide
 qua medica dictis prebent dm libis pbe
 atendit. Erat aut diebus docens **et**
Veda. Que illis preperat dnt sus
 ofermat. exemplis nam qui nos an
 iudicis aduentu et mcertu singulor
 opiat ad uigilandu hortatus est et
 orandum et ipse i m merte tpe passio
 nis sue doctne uigilijs et pabus in
 stat. Unde dicit. Erat aut diebus
 docens in templo In quo suo exemplo
 in simat h e dignie deo uigilare
 uel dicto uel facto p poma uiam ui
 tatis unde **Cyrellus.** Que aut erant
 que docebat msi transcendencia cultu
 legis In stabat em tpus quo debet
 umbra in uitaem transformari **Thos**
 Tacuerunt aut euangeliste plura do
 cumentis xpi qui cu p timentu fore
 pdicauit documta eius q ostenderunt
 dicit aliquis uix ad uing diei simone
 sufficere. Copulibus aut pauca de
 scribentes dederunt nobis pda gustu dul
 cedinis doctne ipius a dndit aut nob
 dnt q oportet nocui et quiete alloqui
 deu et mdie pdesse homibus et collige
 quide in nocte distarue uero collecta in
 die. Unda sequit. Noctibz uo agrene
 morabat in monte qui uocatur oliueti
 Non q opus hnd orae sed ad ceptu

dandu hoc egit **Cyrellus** Quia uero
 eloqui eius imptate erat et ptatue tris
 ferebat in spualdm cultu q p moysen et
 pbeas tradita fuerant in figuris plius
 si audire audiebat. Unde seq. Et ois
 plius manebat. i mane uenire acce
 lerabat. Ad cu in templo ~~uenerat~~ audire
 eu. ppo aut an lucam uenenti. ad
 eu congrui erat dice deus deus mag
 adte deluce uigilo **Veda.** anstice aut
 et nos cu inter ppera pbric et pie
 et iuste qusam diebz in templo docem
 q forma boni opis fidelibz pbentes
 noctibus ad m monte oliueti moram
 q in tenebris angustis spuali opola
 tae respiram. Et ad nos quoq plius
 manebat at uel distans opibus tene
 bras uel autis nebulis pressuraz nos
 imitant. Sequit **Liquila. xviij. m**
 In quibus aut
 dice festus **Scipio**
 Umbra moys su
 erunt festa iuda
 ca a iudeo de pa
 stha et azimis mil
 magis pfert co
 memorans libatione ab egypto. Si quis
 aut ame quesierit no audiet egyptu
 nec pharaone. sed ad soluom erroris
 et tenebray dya no p moysen sed p
 filiu dei. **Blosa.** Ad eius passione enar
 randam accedens euangelista p mittit
 de figura dicens **In quibus aut di**
ce festus azimoz qui dicit pascha **Veda.**
da. Pascha quod hebraice dicit pha
 se no a passione sed a transtu notat
 co q cotriminatur. uides sanguie i fo
 ribus. et isrlitas p transiente nec p
 cussit corp euel ipe dnt pbens aux
 iliu ppo suo desuper ambulauit hoc
 aut inter pascha et azima distat q

pascha ipse plus dicit dies appellatur
in quo agnus occidebatur ad vesperam hoc
est xpus luna primi mensis xv. aut luna
qui excessum e de egipto succedebat fes-
tuitas azimorum vij diebus usq ad vice-
simam primam diem eiusdem mensis. Unde
evangelij scriptura indifferentem unum p
alio ponere solet. Unde et hic dicitur. Di-
es azimorum qui dicitur pascha. Dicitur
autem secundum mysterium quod propter semel pro
nobis passus pro tota turpe huius seculi.
quod septem diebus agit in azimis sicut
talis et vitas parit esse vivendum.
Crisp. Principes autem sacerdotes nephari-
as res tractant in festo. Unde sequitur.
Et querebant principes sacerdotum et scri-
be quid ibi interficerent iohannes quidem
vni precepit esse principem sacerdotum et
eo desinito traxit alium tunc vero cum
macerent iudicia verus dissolvi. multi
erant principes sacerdotum ammittam recata
hij ergo volentes iohannem occidere non
metuunt divina ne scilicet ex tempe-
satis manus manerent peccati et agni
sed ubique timent humilia. Unde sequitur.
Timebant vero plebem. **Veda.** Non
quidem seditionem metuentes sed time-
tes ne auxilio populi de suis manibus tol-
leretur hoc autem ante biduum pasche con-
gregatis eis iatro caryphe mattheus acta
testatur. Metuunt autem sacerdotas **Thes.**
Quia dicitur quod principes sacerdotum quere-
bant modum quo interficerent iohannem ut
lum metuerent periculum. et sequitur modus
qui eis occurrat narrat. et dicit. Intra-
vit autem sacerdotas in iudam **Tytus.** In
iudam sacerdotas intrauit non impellens
sed periculum inveniens opum. Nam oblecto
am que viderat ad solam auaricia duxer-
at in iudam **Crisp.** Nonne autem eius
~~cognam~~ cognam subdens Qui cognovit

statorum **Tytus** Subdit autem vni de xij.
Nam unum adimplebat non autem vere sim-
gebatur apostolica dignitate. **Crisp.** Vel hoc
addit evangelista velud ad sanum quidem
ac si dicitur. Erat de primo choro dili-
gentius electus. **Veda.** Non est autem
quicquam contrarium quod iohannes dicit post-
bucellam intrasse in eum sicut in quod
intravit. ut qui alienum temptaret. tunc autem
ut qui proprium adquecitur vellet agenda at-
tenderet **Crisp.** Attende autem magna inde
requirit. tunc quia propter flagitium. tunc quia
propter hoc facit. Sequitur enim. Et abiit
et locutus est cum principibus et principibus
sacerdotum et magistratibus. **Admo-**
dum illum tradet eis et gaudeat. **Thes.**
Inquit hic appellatur. **Thes.** et struere
omni templi vel etiam illi quos romani
populo profecerant ne prouiderent in timentem
sunt enim seditionis. **Crisp.** propter auaricia
autem iudis factus est talis. Sequitur enim.
Et pacem pro peccatis illi daret. Talis est
auaricia quod passiones. reddit impios
et deum ignorare opellit. Et si imbecis
benefacti sit eis ad nocendum impellit.
Unde et hic sequitur. Et spondit **Thes.**
i. pepigit et promisit. Et querebat oportu-
nitatem ut traderet illum sine turbis. i.
querebat cum tradere quod iudex ipse ser-
uissimum exentem sine turbis. **Veda.** multa
autem inde scelus exhorrent nec tamen
cauent. Qui enim caritatis et utilitatis iura
spem propter qui est vitas et caritas prodit
vixime cum non in firmitate vel ignora-
cia peccet. sed ad similitudinem inde quod
erat oportunitate ut arbitris absentibus
vicitatem mendacio veritatem omnem mittet
venit autem dies azimorum **Tytus.** ut
nobis dominus celeste pascha dimittet typi-
cum manducauit figuram remouens ut
vitas locum abtineret. Unde dicitur. Ve-

me aut dies azimorum in qua nunc erat
 occidi pascha **Weda.** Dies azimorum pas-
 che quod decima prima mensis appellat quoniam
 fermento abieco pascha i. agnus occidi
 ad vesperam consummatus **Eusebius** Et quis
 autem dicit Si prima die azimorum discipuli
 saluatori parant pascha. ergo et eade
 die oportet nos pascha celebrare di-
 cimus hoc non fuisse mandatum sed hos-
 torum facti quod accidit tempore saluatore
 passionis. Aliud autem est narrare gesta ve-
 tera et aliud sanctorum ac postea statuta
 relinquere. Quia etiam saluator non egit
 pascha cum iudeis quoniam agnum immolabant.
 Nam illi quidem hoc egissent in pascha
 quoniam passus est dominus unde non intraverunt
 in atrium politum ut manducarent pas-
 cha. Sequo enim vitati in siduati sunt
 ubi vitatis asse copulerunt non prima
 die azimorum. quod die debebat immola-
 ri pascha manducantes solum sibi pas-
 cha. Erunt enim erga aliud attentum.
 Sed die sequenti per illa que erant azy-
 morum secunda. de qua vero prima die azimorum
 hoc est quinta feria sabbati pascha cum dis-
 cipulis pergit **Thco.** Eade autem quinta
 feria mittit duos ex duobus suis ad pa-
 randum pascha petrum salic et iohannem
 alterum salic ut diligenter aliam ut diligeret
 Unde sequitur **Et misit petrum et iohannem di-
 cendo Euntes parate nobis pascha. per omnia
 manifestans. per usque ad extremum uite non
 est aduersarius legi mittit autem eos in ali-
 enam domum. Nam nulla domus erat ei.
 Neque discipulis suis alioquin apud aliquem
 corpus pascha celebrasset. Et ideo subdit
 ut illi dixerunt ubi vis paremus **Be-
 da.** Non habemus domum non habemus
 tabernaculum audiant quibus edificatum
 domus cura est cognoscant christi omni-
 diuini locum ubi caput melioraret non
 habuisse. **Oris.** Quia autem ignoraret**

ad quod mitterentur signum dedit eis sicut
 et samuel suum. Unde subdit **Et dixit**
 ad eos in tractatu vobis in ciuitate ac-
 curet vobis amphoram aque portans
 sequamini eam in domum in qua intrat. **Ambrosius**
 primum maiestate diuinitatis adite. In
 discipulis loquitur et iam nouit quid alibi
 sit futurus. Deinde dignatus est eum et tunc
 quia non persona diuitis aut potentis e-
 legit sed pauper ambitus et angustum ho-
 spitium pauperis amplius nobilitate dicit ante-
 fert. Sciebat autem dominus nomen eius cuius
 sciebat misterium et occursum. sed ideo sine
 nomine designat ut ignobilis estimetur.
Thco. vel ideo mittit eos ad hominem igno-
 tum ut ostendat quod passione voluntate subijt
 Qui enim mente huius ignoti viri sub-
 egit ut eos superaret potat quoddamque
 cum iudeis voluisse tractare dicit autem
 quidam quod ideo non dixit nomen hominis
 ne perditur cogitatio nominis domum per-
 daret pharisaei qui rementes cepissent
 cum presbitero qua cena fieret et spiritualia mys-
 teria discipulis traderet. Sed quibusdam
 iudicis in quibusdam domum dirigit eos.
 Unde sequitur **Et dicitis presfamilias
 domus. Dicit tibi magister ubi est duxerit
 foras ubi pascha cum discipulis meis ma-
 ducet. Et ipse vobis ostendit cenaculum
 magni stratum et ibi parate. **Blas.** Qui-
 bus signis inuentis discipuli sollicitate
 que mandata eis fuerunt impleunt. Unde
 sequitur Euntes autem inuenerunt sicut
 dixit illis ihesus et parauerunt pascha.
Weda. hoc pascha exponens aptus
 aut pascha mostardum immolatum est christus
 Quod quidem quidem pascha tunc nunc e-
 rat occidi quasi patris consilio ac dif-
 ferentia sanctitati. Quia licet die septima
 hoc est xv. luna sit crucifixus. hoc**

tamē nocte qui agnus ymolabat a
iudeis tentus ac ligatus ymolatus h
passione sue factum oportet **Thco**
intelligam aut dicitur quod a ymoz
coctā q̄sacōm q̄ e m luce sp̄tali nullā
redolente vetustate p̄me p̄uacōis
ade m̄qua uiuentes nō dect delatū
m xpi mysterijs. hoc aut mysteria pe
trus et roges parant. i. actus et q̄tem
platio. feruor zeli et mansuetudo pa
cifca. Hys aut patribus occurrit
homo quia p̄ p̄cedam rep̄m̄ statū
hōm̄is qui cōtatus e ad ymaginē dei
Qui portat amphorā aque q̄ signat
gratiam sp̄s p̄ amphora aut q̄
hūilitas cordis. hūilibus em̄ deus dit
gratā qui se cognoscit. Et eam et
puliem. **Ambrosius** Vel amphora e
mensura p̄fior. aqua aut e q̄ sacra
mentū xpi e meruit q̄ lauare me
ruit nō lauare **Weda**. Parant autē
p̄p̄ta ubi aque m̄ fertur amphora.
quia xpus adest quo veri p̄p̄te
cultoribus typicis delimine aufertur
eror et ad tollenda cīmā vniuersi fon
tis baptimā non fecat. **Origen sup̄ iu**
Ego aut puto q̄ homo qui m̄ gredie
tibus discipulis manuceat occurrit
amphoram aque portans. Erat quide
m̄ster p̄ssimilias portans m̄dato
ram aut potabilem aquā m̄ vase fic
tū. Quē puto e moysen sp̄uale doc
trinam portante m̄ corp̄alib; hystorij
Qui aut non q̄sequit sp̄ualiter eū nō
celebrant p̄p̄ta cū ibi attendam; q̄
ip̄o dno nobiscū q̄statuto ad sup̄iore lo
cū m̄quo e diuisiō q̄ m̄atur abmed
lectu qui e m̄ vno quoq̄ hōm̄e p̄ssim
liab discipulis xpi. Hec aut domo su
p̄ior sit nobis magna ut capiat ihs
sum vbum dei q̄ nō capit m̄ amag

nis sensu. et sit domo her ap̄re fami
liab. i. m̄telli p̄ta filio dei et sit m̄
data nullo m̄o **Weda** h̄m̄ malice sordes
Sit ead̄ domus illius p̄ncip̄ nō quib;.
cūq̄ cognitū h̄m̄ nomen. Unde misce
diat p̄dm̄ mat̄eū. Itē ad quēdā **Ambros**
In sup̄ioribus aut magnē h̄m̄ paratū
ut magnū m̄ad̄ eius aduertat m̄quo
dno cū discipulis sublimiū v̄tūc̄ eius
delatōe requiescet. **Origen sup̄ mat̄eū**
Sate aut debem; q̄m̄ qui m̄ ep̄ulacō
ibus et m̄ solitacōibus seculāibus p̄
nō ascendunt m̄ domū illā sup̄iorem
et p̄tā non celebrant cū d̄q̄ p̄p̄ta
Post sermone em̄ discipulis quibus
carozia copulans discipulis t̄ do
mo p̄dicta. Et cū facta eēt hora
ie **Origen** Postquā discipuli p̄p̄ta
p̄uerant agit de p̄p̄te q̄m̄estione
Unde dicit. Et cū facta eēt hora dis
cubuit et xij ap̄t cū eo **Weda**. Ho
ra manducandi p̄p̄te designat q̄tā
p̄tem p̄m̄ mensis p̄ductam ad uesperē
x̄v. luna iam t̄re apparente. **Thco**
Sed qualiter dno discumbē d̄ cū iudei
stantes p̄p̄ta manducarent dicit q̄
q̄ cū manducauissent legale p̄p̄ta ac
cubuit p̄dm̄ quēz v̄sum manducates
quosdam alios cibos. Sequit. Et ait il
lis. Desiderio desideravi hoc p̄p̄ta
celebrare manducare volisti. anq̄ p̄p̄ta.
Origen. Et id dicit q̄ discipuli aui
rūb p̄dicōis ep̄us explorabat. Sed
ne tradet cū an̄ festū p̄p̄te nō expli
cauit dno domū uel v̄tūc̄ p̄ncip̄ que
p̄p̄ta p̄geret cui; cam̄ p̄ hoc v̄ba
ōndit. **Thco** Vel dicit desiderio de
sideravi i. q̄ d. hoc v̄tūc̄ m̄q̄i ce
na e vobiscū p̄pter quod et amabilis
e m̄q̄i. Dicit et qui p̄gre p̄fer
tur p̄ v̄tūc̄ v̄ba suis dulcis p̄fer

Crisostomus. Vel hoc dicit q. post illud pascha eius imminabat. Invenimus aut plu-
 res vices cuius dicitur suam passionem et
 eam cupientem euenire. **Nota.** Deside-
 rat ergo primo typicum pascha cum discipulis
 manducare et sic passionis sue mundo mi-
 stria declarare. **Crisostomus.** vel aliter. Cum
 dicitur nouum pascha celebraret oportune
 dixit. Desidero desideravi hoc pascha
 i. nouum in steru noui testamenti quod
 tradebat discipulis quod plures ante
 et ipse cupuerunt. Sed et ipse facere
 que salutem hoc tradebat misterium
 quod toti mundo competet. Pascha uero
 moysi statutum erat in uno loco silig
 in iherosolima celebrari. Unde non congruebat
 omnibus gentibus. et ideo non erat de-
 sideratum. **Eusebius.** Eodem aut ebeom-
 tate dementia de carnium esu redar-
 gui potest. Dominus manducante pascha
 iudiciorum. Unde signantur dicit. Hoc pa-
 scha ne quis ad aliud in utere possit.
Nota. Sic ergo dominus legalis pasche
 approbator extitit et hoc ad sue dispen-
 sationis figuram dicens permississe ve-
 tat ultra carnaliter exhiberi. Unde sub-
 dit. Dico enim uobis quia ex hoc non
 manducabo illud donec impleat in
 regno dei. i. nequaquam ultra moysarum
 pascha celebrabo. donec in ecclesia spirituali
 intellectu compleat. Ipsi est enim regnum
 dei secundum illud. Regnum dei intra uos est
 ad uetus aut pascha illud cui fine de-
 siderabat imponere pertinet. et illud quod
 subdit. Et accepto calice gratias egit
 et dixit. Accipite et manducate inter
 uos. Sed hoc gratias egit. quia uetera
 transitoria et uentura fuerant amara
 nata. **Crisostomus.** Memoro ergo cum adme-
 sam sederis quod post mensam optet te
 orare atque non uentrem impleas. Sobrie
 ne grauiatus nequeas genuflectere ac

supplicare deo. Non igitur post estas ad
 lectu sed ad orationem uentrem. Evidenter enim
 Christus hic sequitur quod post estas non sompnus
 non cubile. sed oratio et sacrificia scripta
 succedere debent. Sequitur. Dico enim uobis
 quod non bibam de gratia uicie. donec re-
 gnum dei ueniat. **Nota.** per quod hoc
 et simpliciter accipi. quod ab hac hora tene-
 usque ad tempus resurrectionis quo tempore
 dei erat uentura. uinum bibiturum non est.
 Postea namque cibum potumque sumpsisse cum
 testatur Petrus dicens. Qui manduca-
 tus et bibimus cum illo. Postquam resurrexerit
 amonitus. **Thomas.** dicit autem resurrectio
 regnum dei quia mortem exterminauit.
 Unde et dauid ait. Dominus regnauit de-
 corem indutus. et saluet formosam amaram
 secundum consuetudinem corporis corruptela.
 Resurrectione aut adueniente iterum cum dis-
 cipulis bibit ut probaret quod resurrectio non
 erat fantastica. **Nota.** Sed miles qui sacrificium
 est ut supra typicum agni esum sic etiam
 potum pasche negat se ultra gustaturum
 donec omnia gloria regni dei fides mundi
 adueniat. ut per duo maxima legis edicta
 estas saluet et potum pascalem spiritualiter
 impleat. distans omnia legis sacramenta
 ad spiritalem obseruandam fuisse transse-
 dit. **Et accepto pane et** **Nota.** finitibus
 pasche uetis solemniter transit nouum
 quod in sue redemptionis memoria etiam
 sacrificare desiderat per carne agni et
 sanguine. sic carnis sanguinisque sacramentum
 i. panis ac uini figura substituens sacerdos
 in eodem factus secundum ordinem melchisedech.
 Unde dicit. Et accepto pane gratias
 egit. Sicut et de uetibus terminandis
 gratias egerat nobis exemplum tribuens
 i. am boni operis mercedem et profectum dei
 esse glorificandum. Sequitur. Et fregit. fran-
 git ipse panem qui porrigit ut ostendat
 corpus sui sacrificium. i. passionem non

siue sua sponte futurum sequitur Et dedit
eis dicens hoc est corpus meum quod pro
vobis datur **Gregorius** in **missivis** Panis enim ante
secrationem quibus panis est sed ubi consecrat
mysterio fit et dicitur corpus christi **Orilla**
Nec dubites an hoc verum sit eo manifeste
dicente hoc est corpus meum Sed potius sit
aperte uba siluitoris in fide Quia enim sit
veritas non mentitur In sanctorum igitur dicit
tes mysticam benedictionem a profanatione cessare
sed que reliquie manserunt eius et dicitur
subsecute Non enim mutabitur sacro sanctum
corpus christi sed virtus benedictionis et vi
uificatiua gratia iugis in eo est **Paulus** enim
dei patris unigeniti Verbum est quod caro
factum est non desinens esse Verbum sed
efficiens carnem viuificatiua Si enim
aliquo liquore modicum panis et misticis
repletes hunc misticis qualitate illius
igitur viuificatiua dei Verbum amens se
ipsum prope carnem fecit carnem viuificatiua
Numquid ergo quoniam in nobis vita dei ubi
existente et nobis viuificatiua erit in
corpus Sed aliud est propter participationem hi
tidoman nos habere in nobis dei filium
aliud ipsum factum fuisse carnem et corpus
sumptum ex alma virgine spiritu cor
pus effecisse Decebat ergo cum misticis
quodammodo vinctis corporibus per se factis eius
carnem et preciosum sanguinem que acceptis
in benedictione viuificatiua in pane et
vino Ne enim haeremus carne et san
guine apposta sacris altaribus descendentes
deus in re fragilitatibus in fluit oblatibus
vini **Orilla** vite causa motu prope carnis
ut corpus vite quod quoddam semine viuifi
cantiua in veniat in nobis Unde subdit
Hoc facite in commemorationem **Orilla**
sup 1003 hoc fecit christus dicens
nos ad manus amicitie sedus sua quod

caritatem declarans erga nos postans se
non solum uideri desiderantibus sed ut
palparet et gremio et amplecti et totum af
fectu explet. Igitur ut leones flamma
spirantes sic ab illa mensa distedimus et
vibiles effecti diu. **Vasilus** dicit autem
quo pacto decet esse corpus christi memo
riam saltem obedire christo usque ad mortem
et qui uiuit non amplius in se uiuante
sed in eo qui pro eis mortuus est et resar
uatur **Thoma** Quos autem calices lucas
omemorat. De calice quidem supra supra
dicit decipite et diuidite inter vos. que
dicit aliquis esse typum ueteris testamenti
Altem ubi post panem factos et distribu
tioni ipse prout discipulis Unde subdit
Similiter et calicem postquam cenauit
Orilla Sub audit dedit eis ut sit
plena constructio **Augustinus** de con. **Orilla**
vel quod lucas de calice bis omemorat
prius antequam panem daret uide. postquam
panem dedit. dedit illud quod superius dicit
procurauit ut sciet illud uide quod ordine
suo posuit non omemorat superius **Orilla**
et omemorat eandem sinam facit que et illorum
est saltem martiri et martiri **Thoma** No
minat autem dominus hunc calicem noui testa
menti Unde sequitur. Dicens hic est
calix noui testamenti in sanguine meo qui
pro uobis fundetur. Signis noui testamenti
est suo sanguine ex ordine simis Nam qui
ueteris testamenti sanguis animalium affuit au
dita fuit lex Nunc uero sanguis dei
ubi signat nobis nouum testamentum Quia
autem dicit pro uobis non signat propter
corpus christi dicit et sanguinem effusum
fuisse sed causa totius humane nature
Et uetus quidem pascha ad remouend
seruitute egypti fiebat. Sanguis autem
agnis ad primogenitorum custodiam Nouum
uero pascha ad peccatorum remissionem

Sanguis autē xpi ad confuatiōem corpō
 qui dicitur p̄ dco **Arp** hic em̄ sangis
 operat̄ in nobis v̄maginē regiam nobili
 tatem aīe nō p̄mittit marcescē p̄m̄us ut
 rigans aīa magnā q̄ m̄spirans v̄ritatem.
 Hic sanguis fugat demones aduocat an
 gelos et dñm angeloz. Hic sanguis effusa
 lauit orbem et adibilem fecit celū. huius
 p̄cipuos sangis sunt sup̄ms v̄tutibus
 amicti regis pallis magis autē ip̄s rege
 m̄duti et sicut p̄ m̄dus accessus salu
 briter accessi. sic p̄ m̄butus q̄stā p̄ia
 dampnose accedis m̄pend et supplicia.
 Nam si qui impatoriā conquinat pur
 purā pari pena plectit̄ tū eis qui di
 uellunt d̄sindim nō ē si et qui ab
 stena mente corpus xpi recipiūt pa
 ri pena plectunt̄ tū h̄is qui illud cla
 uis transfoderunt **Veda** Quia vero
 p̄m̄s q̄stemat. v̄m̄ū vero sangis spa
 r̄t carne. hic ad corp̄s xpi. illud refert̄
 ad sangis dñm quia et nos in xpo et
 in nobis xpm̄ manē oportet v̄m̄ū d̄
 m̄tata calicis aqua m̄stet. Teste em̄
 ioh̄e aque pl̄i sunt. **Theo** p̄mo autē
 datur p̄m̄s p̄dario calix prior em̄ ē
 in sp̄ialibus laboriosus actus velud pa
 m̄s. nō solū quia multus sudore labo
 ratur sed etia quia dñm q̄ndit nō est
 facilis ad glaciendum. Deinde post
 labores sequit̄ exultatio diuine gr̄e
 q̄ ē calix **Veda** nō autē tū cenati.
 cōtinuunt apli q̄ necē erat pascha
 typicā antea consumai. et p̄ ad vera
 pasche sacramta transi. Nūc autē in
 honore tanti sacramta placuit m̄gr̄is
 eccle p̄m̄s nos sp̄ialibz. **Repulis** refici
 at deinde t̄cenis **Breuis** dōctū autē cor
 pus et sangis dñm suscipit etia si m̄s
 t̄oz p̄tem accipiat. Si em̄ v̄m̄ū sigil
 lum totam figurā m̄p̄t̄ et integro

manet p̄ distribuciōem et sicut v̄na uox
 p̄ncipat̄ admulcor̄ ad auditus. Sic n̄lli
 dubiū sit corp̄s et sangis dñm totū in d̄ibz
 regis. factus autē p̄m̄s venandi passione
 signat̄. **Vmptamē** ecce nō **Aug** de con
 cian. **Am** tradidisset dñs discipulis
 calicem cuius detraditoris suo locutus
 ē dicens **Vmptamē** ecce nimis tradetis
 me meū ē in mensa **Theo** Quod dñs
 dixit non solum ut ostendat se scire fu
 turū sed etiam ut dōdat nobis p̄m̄ū bo
 nitatem p̄d̄m̄ quā non p̄t̄m̄isse q̄n̄ per
 sequetur ea que spectabant ad deū. dat
 em̄ nobis exemplū ut usq̄ ad finē sacra
 gamus lucra peccatores. Et ut etia dñm
 dat p̄ditore noquā qui et quia fici
 nō erubuit **Arp** et p̄cipos existens
 m̄st̄oz q̄stus nō ē. fit em̄ p̄clus ad
 v̄trūq̄ in manu. tū quia tali p̄posito
 butus adyt m̄st̄a. tū q̄m̄ adiens meli
 or factus non fuit. nec metu nec b̄n
 ficio nec honore. **Veda** Et tamē nō
 designat sp̄ali ne manifestus corrup
 tus impudencior fiet. o r̄t̄it autē cri
 men in n̄lo ut agat constans p̄m̄ū. p̄
 diat autē et penam ut q̄ pudor non
 vicat̄ cōrigant dem̄tata supplicia
 v̄nde sequit̄ Et quidem filius hom̄is
 p̄d̄m̄ quod diffinitū ē uadit **Theo** 9.
 non quasi non valens tueri se ip̄m̄
 sed sic diffinens sibi mortē p̄t̄ h̄iaz
 salutem. **Arp** Sed quia Judas ea q̄
 p̄ scripta p̄uua m̄tencōe agebat ne
 quis putet eū in noxiū tamq̄ dispen
 sacōis m̄m̄st̄ū subdit. **Vmptamē** ve
 illi hom̄i per q̄ tradet̄ **Veda** Sed et
 de hom̄i illi qui ad mensā dñm indigno
 accedens. in exemplū uide filiū hom̄is
 tradit non quidē iudeis sed peccatoibz
 m̄bris suis. Et q̄m̄s sciant̄ p̄ apli
 q̄ nihil canē dñm cogitarent quia

tamen plus cedunt magis quam sibi timetis sua
gilitate sua. querat de peccato tuo confitetur
no habent. Sequitur enim. Et ipsi cepunt
querere in terra se quis est ex eis qui hoc
facturus est. **Veda.** Sicut enim in copalibus
passionibus multae sunt quas non sentiant pa-
cientes. Porro magis adhibent fidem et
recte medicari quam quam in sensibilibus
sic et in aere passionibus si quis in se pec-
tatu non sentiat crede tamen debet. hys
qui plus sunt cognoscere sua peccata. **Et**
facta est autem et tentio hoc in **Thom.** Cum
inter se querent quis est dominum traditu-
rus confiteretur erat ad invicem sibi di-
ce. tu peccator es. et ex hoc coacti sunt
dicere. ego peccator ego. ego maior. et plura.
Unde dicitur facta est autem et tentio in
eos quis coram videtur esse maior. **Gregorius**
vellet tentio videtur fuisse huius mo-
tuum quod cum dominus ab hominibus transmig-
ret optabat aliquis coram fieri aliorum p-
tatem quam dominum vicem gerentem. **Veda.**
Sicut autem boni in scripturis ex-
empla primum quibus quid operantur et
humiliter requirunt. Sic regibus si quid
forte in laudis reprehensibile reperit qui
suis exco nequias obiectum libenter
solent amplecti. Ideo multa ardentius le-
guntur quod facta est tentio inter discipulos
pro **Ambrosius** Si enim ostendebant apti
non excusationi obediunt. sed caucam p-
ponunt. Caucam ergo ne in peccato u-
liqua inter de nos de placet possit
et tentio. **Veda.** Porro autem vide-
amus non quid canales ad huc discipuli
gesserunt sed quid uiderit spiritualis magister
Sequitur enim. dixit autem eis. Reges
gentium dominantur eis. **Crisostomus** Gentiliu
meminit ut ex hoc rem vituperandam
ostendat. Gentiliu enim et ambrosius priuati
Cyrillus. Sed et blandi simon et eis
offerunt a subditis. Unde sequitur. Et

qui potestatem habent super eos beneficii vocantur.
Sed illi quidem quasi extorres a facie
legibus huius subiacent moribus. vnum autem
culmen est in humilitate. Unde sequitur. Vos
autem non sic. sed qui maior est in vobis
fiat sicut minor. **Vasilius** Non ergo
extollat president dignitas. Nilud autem no-
uit quod humilitas vera ministrum plura est. Si-
cut enim quod plumbus ministrat vulnere et
abstrahit anglibus vulnere et sane non si-
me ministrum in causam elationis. Sic et
multo magis cum amissa se aure facit
languens ut omni minister reddatur paribus
vnum. Cogitare debet et se sollicitus. Et
sic qui maior est fiat sicut minor. Dece-
lit et pale obsequium ab hys qui president
offerri exemplo domini. Luceus pedes dis-
cipulorum. Unde sequitur. Et qui precepit est
sicut ministrator. Non est autem emendati-
ne in subditos soluit humilitatis gratia
domini et a maiori seruitur. sed in mutatio-
pandit humilitas. **Ambrosius** Cantuendum
est autem quod non omnis honorificentie studio
humilitas diffinitur. potest enim deferre aliam
propter seculi gratiam potentie metum. utili-
tatis et gratia tua edificatio querit.
non alius honor. Et id vna dicitur omnibus
forma sine ut non de placere iactantia sit
sed de humilitate tentio. **Veda.** In hac
tam forma aduersus tradita maiores non im-
ma distanco opus habet ne scilicet ad-
mister regu gentium dominari subiectis super
ab eis gaudeant laudibus attolli. et sit
con delinquentium vicia per se ipsa
sint erecti aduiba aut exhortatione
sumet adiungit exemplum. Unde sequitur.
Nam quis maior est qui recumbit an
qui ministrat. **Norme** qui recumbit ego
aut in medio vnum sum sicut qui minist-
trat. **Crisostomus** et dicit. Non putet discipulu
tui egere. te exco non illius ego enim
qui nullo exco. quo vniuersa egent

celestia et terrena ad inferalem gradum
 descendendi. **Thco** 9. dicit aut se ministrante
 eis tu panem et vinum distribuit. cuius mi-
 sericordiam memorat. si decodem pane comederunt. et decodem ca-
 lute biberunt. si ipse corpus omnibus ministravit
 vni debent omnes sentire. **Veda.**
 vel loquitur de ministerio quo secundum iohannem corpus
 pedes lauit. de quo et magister quibus etiam verbo
 ministrandi possint omnia que carne
 gesserit intelligi. Sed et suum sanguinem se pro
 nobis effundere ministrando signat. **¶** Vos ad
 estis. **Thco** 9. Sicut dominus promissit pro
 ditori re. Sic discipulis remanentibus e
 contra bona promittat. d. Vos autem estis
 tis qui per mansistis mecum in temptacionibus
 meis. **Veda.** Non enim mercedis patre
 sed perseverancia celestis regni gloria do-
 natum quia perseverancia et constancia seu
 fortitudo mentis vocatur virtus est
 columna virtutum filius ergo dei secum per
 manentes in temptacionibus eorum dicitur
 ad regnum. Si enim complantati facti sumus
 similitudini mortis eius simul et resurrexer-
 imus cum eo. Unde sequitur. Et ego dis-
 pono vobis sicut disposui pro meis
 mecum regnum. **Ambrosius** 9. Regnum dei non
 est de hoc mundo. Non autem qualitas ad
 deum. sed similitudinis emulatio est. Sola
 enim veritas. sola ymago dei est. propter
 expressam in se paternam gratitudinis v-
 ritatem. Iustus autem homo ad ymaginem
 dei est. propter imitandam diuine quod facit
 similitudinem mundi huius dei cognatione
 unde et corpus domini ad magis ut vite
 et carne possimus esse participes propter quod
 sequitur. Ut edatis et bibatis super mensam
 meam in regno meo. Nam victus et
 potus nobis loco primus spondet. sed
 fortitudo que celestis et vite. **Veda.** vel
 cum mensa proposita omnibus suis ad fru-
 dum celestis est gloria vite qua est

vult et sicut iusticia saturabunt fru-
 do desiderato gaudio veri boni. **Thco** 9.
 Non autem hoc dixit quasi futurum illic
 corporalibus estis et quasi regno suo sen-
 sibili futuro. Erat enim illic angelica qui
 factio sicut saduceis prodyt. Sed et pau-
 lus dicit. Non est regnum dei estam
 et potu. **Cyrillus** Sed quibus et se
 apertit nos spiritualia designat. Nam per
 rogatua quidam finguntur apertit re-
 ges terrenos qui eis quasi quibus
 osident. Et huius ergo iudicio dicitur
 qui apertit cum in primis honoribus sta-
 tuentur. **Veda.** hec est enim in multa
 doctore optet ut qui nunc humiles gau-
 dent ministrare quibus tunc super deum me-
 sam sublimis vite propter dapibus alantur
 Et qui hic in temptacionibus in iuste iudi-
 cati tunc domino illic cum eo super temptacionibus
 suos iusti iudices veniant. Unde sequitur
 Et sedent super thronos qui iudicantes
 qui tribus israel. **Thco** 9. hoc est ademp-
 nantes ex qui tribus infideles. **Ambrosius**
brosius Non autem qui throni tamquam
 aliqua corporalis sunt receptacula
 sessionis. Sed quia secundum diuina per
 similitudinem indicat corpus cognatione
 cordium non interrogat factos virtute
 remunerat impietate adempnas. Ita
 apertit in iudicium spirituale formantur remun-
 neratōe fidei. **¶** ~~proposita~~ cooperatione per
 fidei virtute errore redarguetes sacri-
 legos odio per sequentes. **Thco** 9. Numquam
 autem illic sedebit et iudas. Sed aspiciet
 quod lex est data a deo per ieremiam. Sed quid
 boni promiserit si censaris indignus mul-
 ctabo te et id leges tunc discipulis non
 simpliter promissit sed addidit. Qui per
 mansistis mecum in temptacionibus. **Veda.**
 Ab hinc ergo sublimitate promissit iudas
 excipitur. Nam et antequam dominus dicit

hec. exisse credendus est. **S**capit
et illi quicquid auditis incomprehensibile sa-
cramenti vobis abierit retro. **Q**uid autem
Dne symon. **V**eda. Ne gloriantur xpi
apli et suis viribus tribuent qd soli pene
inter tot milia iudeorum dicunt. **I**ntemp-
tationibus p mansisse cu dno ondit eos no
se iuuatis dm cent opitulacione pteci
cadem prella cu ceteris potuisse steri.
Vnde dicit dicit aut dno symon. **S**y-
mon ecce satanas expetuit cras ut
tribuarer sicut titian. **E**xpetuit
vos temptare et uelud qui titian
pungat ventilando grute in quo do-
cet nullus fidem adya m dno p
mittente temptat. **T**heo. **H**ec aut
petro dixit eo q foras alyb erat
et supbiore parat. In hys q pmissa ei
erant apys. **C**yrillus. Velud ondat
q homines mehil existentes qntu per-
tinet ad humana natura et tubricat
mentis me no decernit p ce ceteris
velut. **E**t id omnes ceteris venit ad
petru ceteris placu. Vnde sequit. **E**go
aut rogau pte ut non deficiat fi-
des tua. **C**risp. Non aut dixit ego
pmissi sed orau hinciter on loquit
tendens ad passione ut humilitate de-
maret. Nam qui non depracone sed
mpio dixit. **S**up hanc petru edi-
ficabo ecciaz mea. **E**t tibi dabo clauos
regni celoz. **Q**uo opus hebat oroe
ut concitata omis homis aiam coher-
ceret. Non aut dixit. **R**ogau ut no
neges. sed ne deferas fidem. **T**heo. **N**am
et si paululu agitandus p ha-
bos tamen verandiu semen fidei. **Q**ua-
uis deicit folia spud temptatoris.
Viget radix. **P**ecauit ergo satanas
te ledere tunc in uident tibi de mea
dilece. **S**ed quauis ego met pte sim
depraus tu tamen delinquis. Vnde

sequit. **E**t tu aliquid quibus confirma fides
tuas. **Q**uid. Postquam me negato plura
uis ac penitueris. **C**onbora ceteris cu
te pncipem aplos deputauerim. **H**oc
on decet d te qui mecu robur es et
petra eccie. **H**ec aut intelligend. **N**on
soli de aplos qui tuc erant ut robora-
rent aplos. sed de omnibus qui usq ad
finem mudi futi p fidelibz ne saluet
aliquis credentiu diffidat. **V**idens
cu qui cu cet aplos denegauit ac-
rim per pmas obtinuit p rogatu
ut ce antistes mudi. **C**yrillus. **A**dmi-
rare igitur exuberancia diuine patre
ne diffide discipulo facer. no die pa-
turo emine largitus est. **V**anam.
At utm ipm i aplos gradu exstatuit
dicens. **C**onfirma fratres tuos. **V**eda
q d. **S**icut ego tua fidem ne deficiat
orando pteci. **I**ta tu in firmores fides
tuas ne de vema desperent ofortate
memento. **A**mbros. **C**ave ergo iactan-
am. **C**ave sculta. **N**ile uibetur. **Q**uoniam
re. **f**ratres suos qui dixit ad ma reli-
quima et scuti simis te. **V**eda. **N**am
vero se dno dixit p fide petri ro-
gare constans ille pncis affectus fidei
q feruentis sed futi ca. **N**escius no
credit se ullatenus ab eo posse defice.
Vnde sequit. **Q**ui dixit ei. **D**ne te cu
patus sum et in carcerem et in morte
ire. **T**heo. **P**rima quide dilece pla-
mestit et impossibilu sibi pollicet. **D**e-
cebat aut audito semel uitate q temptan-
dus esset non amplius atende. **S**ed dno
videns cu psumptiose loquente pmit-
temptatois spem saluet q negaturus
cet. Vnde sequit. **E**t ille dixit. **D**ico
tibi petre. **N**on timentis hodie gallus
danco ter ab neges nosse me. **A**mbros. **P**etrus
quidem et si spm pumptus. cor-
pis tamen adhuc infirmus affectu deni-

artur dñi negatur. Neq̄ em̄ potat
 diuine constantiam intentionis equare p̄
 flo dñi emulos h̄c pares nō h̄c. **Thco 9**
 Hinc aut̄ magnā doct̄id̄ haurim̄ q̄
 non suffiat h̄māni p̄p̄itū absq̄ diuino
 subsidio. Petrus em̄ quāuis feruēs cēt
 delictus tamē adeo supplantatus fuit
 ab hoste. **Basilius.** Sciend̄ aut̄ q̄ deo
 p̄mittente timorati lapsū patitur q̄n̄
 ad fastus p̄cedentis remediū. Sed quā
 uis idem videatur eē delictū timorati
 et alior̄ refert non modicū. Nam ti
 moratus ex quibusdā insidijs et pene
 p̄t̄ voluit peccauit. Alij vero nullā
 gerendo curā neq̄ sui neq̄ dei peccat.
 Non distinguēt̄ inter peccat̄ et
 agē. Vt̄iose. Vnde reor̄ et visoms.
 modū in eis debere fore diu sum. Nā ti
 moratus quodam uiuamō indiget et
 circa eandem. ergo quā peccauit iusta
 debet p̄ferre. Alij vero tū tantū bonū
 aie destruxerunt affligi et moueri. et
 p̄ceptis subiti debent quo usq̄ rati sit
 uel deū iustū iudicē esse et gremis
 cant. **Auḡ de con. e. vii.** hoc aut̄ q̄ hic
 dicit̄ de petri negatōe p̄dicta om̄s qui
 dem euāgelizant̄ memorant̄. Sed nō om̄s
 ex vna eadē q̄ orōe sermones ad eā
 memorandā veniūt. Nam matheus
 et marcus eā subnectūt. p̄ q̄ dñs
 egressus ē ex illa domo ubi manduca
 uerant pasta. lucas vero et ioh̄es
 anteq̄ inde eēt egressus. Sed facile
 possim̄ intelligē. Aut illos duos eā
 recapitulando possiisse. Aut istos p̄ oc
 cupando nisi magis mouet̄ q̄ tam diu
 sa non s̄m̄ ūba. sed eā s̄m̄as dñi p̄
 mittunt. Quibz p̄ motus petrus illam
 p̄sumptiōem p̄ferret uel p̄ dñō uel aum
 dno morendi ut magis cogant̄. Intelli
 gi t̄er eū expressis p̄sumptiōe s̄m̄
 diuersis locis sermōis xpi. et t̄er
 illi adnō r̄nsim̄ q̄ eū ante gallicantū
 t̄er eēt negatur. **Et dixit eis dñi**

Cyrillus p̄dixerat dñs petro q̄ eū
 eēt negatur. t̄p̄e scilicet sue captiōis.
 Sed quia semel facta ē mencio decapitōe
 eius q̄ p̄pter n̄ciat̄ supuēntē cont̄
 iudeos conflictū. Vnde dicit̄. **Et dixit**
eis dñi nisi uos sine saculo et petra
et calcamentis nūquid aliquid defuit
vobis. miserat̄ em̄ saluator s̄m̄ aptos
 p̄dicare ciuitatibz et opidis regnū ce
 loz p̄cipiens ut euntes nullus corpaliū
 curam gererent. sed in eo totam spem ui
 uendi reponerent. **Cyp̄.** Sicut aut̄ qui
 docet̄ naturē. Circa p̄ncipiū quidē ma
 nus suas supponens attonitus sustentant
 suos discipulos. Postea uero plim̄q̄ ma
 nū abrahens iubet ut sibi opitulent̄
 q̄nymo et paululū em̄gi p̄mittit. Ita
 et xpi s̄m̄ discipulis. In exordijs qui
 dem p̄sto in t̄ctis eis aderat parans
 eis uberrime affluentia s̄m̄. Vnde s̄m̄
 At illi dixerunt. Nihil ubi optebat
 et q̄uis vires ostendē subtraxit eis
 aliquidulū grām iubens eis ex se nō n̄t
 la p̄age. Vnde s̄m̄. **Dixit ergo eis**
Sed nūc qui h̄c saculū. Quis scilicet
portat petriā. tollat s̄m̄liē et petriā
qua scilicet portant̄ cibaria. Et quidē
 q̄n̄ nec calamita nec conā h̄ebant̄ nec
 baculū nec es nullus p̄ pass̄ pemurā
 ut aut̄ marsupū concessit eis et pe
 ram. Esurire uident̄ et stare. et
 miditatem pati. de si eis dicit̄ h̄c
 nūc t̄ctā vobis uberrime affluēbat
 nūc aut̄ volo uos et in opiam copiri
 q̄ nō addito n̄t̄itati pristinae legis.
 sed mando et loculū h̄c et petriā.
 potat̄ aut̄ deū usq̄ ad finē eos i tanta
 q̄statūe copia sed noluit ob multas eū
 p̄mo quidē ut nihil sibi tribuerent.
 sed recognoscent̄ totū eū em̄massē
 diuinitus. Sed ut moderari sibi sciant̄
 Tertio ne maiora dese opment̄. **Hor̄**

igitur causa p mittens eos in curie ml-
ta in opmatorum relaxavit prioris legis
rigorem ne grauis et in tollerabilis fiet
eis vita. **Veda.** Non enim eadem conueni
regula psecutionis qua pacis tempe dis-
cipulas in somat anxis quide discipulis
ad pdicandu ne quid tollerent in via
pcepit ordmans salicet ut qui euang^{ly}
miciat. de euangelis uiuat. In stante
vero mortis articulo. et tota illa gente
pastoriam simul et gregem psequente
congruam tempe regulam decernit p
mittens ut tollant vitam necia donec
spira in summa psecutoris tpus euange-
lizandi reddat. Vbi nobis quoq dat
exemplu. iusta no mag causa t stante
quoda dema ppositi rigore possit sine
culpa intermitti. **Aug⁹ can⁹ faustum.**
Nulla ergo in stancia pipientis sed eae
dispensantis ptempore diuersitate p-
cepta uel consilia uel pmissa mutant^r
Ambrosius. Qui aut ferre phibet
aut emere gladiu iubet nisi forte ut
sit pata. defenso sed uitas nra et
iudice potuisse vindicari sed noluisse.
Vnde sequi Et qui no h^t sacculu ven-
dat tunicam sua et emat gladiu **Crisp**
Quid e hoc qui dixerat. Si quis te
pussit in dexera gena vras ei et a-
liam. Nunc armat discipulas et plo gla-
dio. Nam si penitus armat deceret no
solum oportebat gladiu posside sed et stu-
ta et galeas. Sed et si huius nulle huius
possident arma pteat in silicibus et in si-
dis plore tyrannorum. uerbu. nactum
qualiter xi. comperent. et ex solo as-
pectu agmina no contremiscent mitra
t stagnis et fluuijs. Non go putema eu
uissis ut possident. sed p gladio t mit-
tunt in stas iudeos. Vnde seq^r
Dico enim uobis qm ad huc hoc quod sp

tum e oportet impleri in me. Et cu in-
iquis deputatus e. **Thes⁹** Ann em ipi
inter se supra de pceptis attendent
no e inquit tpus psequatur. vno pici-
loso excedit. Nam ego nige or ducor ad
mortem no honorabilem cu impys de-
putandus. Item ea que p de me scripsit
predicta. sine hnt. i. inplecom. Volens
ergo uolentia in silu t nuc meminit
gladij. nec pps uolauit. ne tangere
accidit. Nec pps obauit. ne repenti-
me aggressibus fluctuarent. Sed postea
accidentos inuenerit. quod se ipm pti
exhibuit passiom p salute huius. **Vasili⁹**
vel dno non iubet portae mansupiu et
peram et onie gladiu. sed pdat futurp
q salicet apli oblici tempe passiom do-
nax et legis dno audeant sume gla-
dios. Sepius em scriptura uat impa-
tua sermone ppece loca pphie. In
pluribus tame libris no t uent ac-
cipiat. tollat. uel emat. sed tollat et
emitt. **Thes⁹** Vel p hoc pmiat eis
eis q inuident famem et stem q t mur-
p peram et aduiscatos no nullas quod t
mit pgladiu. **Cyrrillus.** Vel aliter q do
dicit. Qui h^t sacculu tollat similit et
peram. Videtur fmo ad discipulos fci
Sed rauerat respicit plibet iudei per-
sonam q. d. Si quis iudeos habundat
facultatibz congest omibz fugiat. Si
quis aut ultima pressus penuria colit
religione. hic ead amitt. vendat.
et gladiu emat. Inuadet em eos t
collerabilis impetus pingue ut mesil ad
repstendū sufficiat. Demde pandit
hois malis causam qua salicet pass
e pena pphie debitam cu latombus
auasipus. Et cu ad huc pueti fuit
simet sine vbu dispensationis psecu-
toribus aut accident q pphie p p-
dita. Hec igit dno pcedit de futu-

vis regiom iudeos Sed et discipuli no
 intelligebant pfunditate dicto putantes
 ob futuro p ditoris in silu gladijs opus ee
 Unde sequit At illi dixerunt Dne ecce
 gladij duo hic At ille dixit eis Satis e
Cris Et quidem si humano volebat
 eos ut auxilio nec tentu sufficient gladij
 Quia volebat eos ut humano subsidio caa
 duo signatui p **Thco** Noluut go dñs
 eos reprehende q non dñi intelligentes. sed
 dicens Satis e. eos dimisit Sicut tu
 nos alique alloqtes cu videmus no collige
 quoddia dicens Unde sum. ne ipm
 molestia Quidam aut dicit dñm qro
 mee dixisse Satis e q d. Quoquo duo
 p gladij sufficient vobis ad tanta multitu
 dme qnta uos debet in uade. **Veda.**
 Vel dilo gladij sufficient ad testimoniu p
 te papi saluatoris vnius qui et aptis au
 dantiam p dno certandi et dno vntate me
 dicandi doceret in esse Alter qui neq
 vagina exemptus sñdet eos. nec totu
 quod patie p eius defensioe face pms
 se. **Ambros** Vel quia lep referre no ve
 rat fortasse petro duos gladios offerre
 satis ee dicit q licuerit usq ad cruce
 ut sit in lege cunctat erudicio t ewan
 gelio bonitatis p fno Est aut gladius
 spualis ut vendas patrimoniu. et omne
 vbum. quo mentis penetratua vestitur
 Est etia gladius passionis ut exuas
 corpus et amolare carnis exuuis ema
 tue tibi sacri corona mru trauer adht
 q duos gladios discipuli ptulerat. ne
 forte vnu noui. qm vetis testamenti
 sit. quibus adusis dua armam m pda
 ab demq dicit dñs Satis e q nec
 desit ei quid utiqz testu doctina mme
 rit Et egressus ibat **Veda** Tradeda
 ad discipulo dos qñcti pcessus locu q
 facillime respiri possit adit Unde dicit
 Et egressus ibat ston qñctudme mote

olivaru **Cyrillus** De die namq q ser
 uabatur nlmis ob stura vero nocte succ
 dente in monte olivaru cu suis qñuabat
 discipulis. Unde sequit Secuti p aut illu
 et discipuli. Pulchre aut sui corpis mys
 terijs imbutos in monte olivaru duxptos
 aduat ut omes in mote sua baptizatos
 sa spūs car sinatz confirmados esse de
 signet. **Thco** p q tend aut nequaquid
 mñertia et letis et sompnus occupat
 dñm sed orō et doctna Unde seq Et
 cu pñemisset ad locu dixit illis Orate
 ne intretis intemptacōm. **Veda** Imposs
 bile quide e hmanu aiaz non temptai
 Unde non ait Orate ne temptem sed
 intretis intemptacōm h e ne temptatio
 supet vos vltima. **Cyrillus** Sed ne
 plie vbi eis pdesset pcedens paululu
 orabat Unde sequit Et ipse amulsus
 e ab eis qñtu iactus e lapidis. Vbi q
 invemes cu seroti orantem ut distas
 p aō attento et corde queto colloqdu
 e cu deo sublimi. no aut q egens ali
 em suffragi precibus mñstebat qui e
 omnipotenti smā vtu pñs sed ut dista
 mo no ee intemptacōibz dormitandu
 sed magis orōibus mñstendū. **Veda.**
 Solus etia orat p omibz qui plus
 erat passus q amibus signis tm orōi
 suam qñtu et passione amā distac
Aug de qñ. ewanv amulsus e aut ab
 eis qñtu iactus e lapidis tñp typice ad
 mouerit ut in cu durgent lapidem
 r usq ad cu pducent intencō legis
 que scripta erat in lapide. **Greg** nys
sen Quid aut sibi mult flexus genuū
 de quo sequit Et pñtis gembz orabat
 humanus quidem vsus e pnos tre
 supplicare maualbz facto oñdentis for
 tiores ee qui rogant Palam e aut
 humanu natūz nichil hñe deo adignū
 Et id honorifica signa que in uicem

exhibemus fatentes nos humiores esse
respectu excellentie proximi. transmissimus
ad obsequia incomparabilis nature. In illo
qui nos languores portavit ac pro nobis
intercessit per hominem que sumpsit gemitu
flectit orando. sancti non esse superbi
endum oratione tempore. sed per omnia humili
ati conformandi quia deus superbis resistit
dat aut humilibus gratiam. **Crisostomus** Quic
libet autem vult bibere et spiritibus ostendit
ab eo qui docet. Quia ergo dominus venit
docere nos quilibet virtute. ob hoc eadem
docet et facit. Unde quia iusserat vobis
orare ne intraretis in temptationem. hoc etiam
ope docet sequitur. dicens Pater si vis
transfer calicem istum a me. Non dicit
Si vis quod ignorans. sed an patri pla
ceret. Neque enim magis ardua est cognitio
hoc cognoscere paterne subiectionis quam ipse plus
perspicit nomen secundum illud. Sicut novit
me pater et ego novi patrem. Sic et hoc dicit
quod passionem respiciens. Qui enim omni
tatis est discipulo volenti eius passionem
impedire ut patrem eum vocaret post
multa premonita qualiter crucifigi volebat.
Cuius igitur ita dicitur est. Consideres quantum
erat audire quod deus ineffabilis qui sub
intellectu transcendit voluit uterque sub
ire imaginem. lac suscipere et humana pro
pati. Quod ergo fere incredibile erat quod erat
futurus. Primum quidem misit prophetas hoc
mirantes postea ipse induta carne ve
niens ut non fantasia putaretur quod sit
punitur carnem ferre naturales defectus
esurire. et stare et dormire et labora
re et affligi et anxiam. ob hoc et re
cusat mortem veram humanitate demerens.
Ambrosius Dicit ergo si vis transfer
a me calicem istum. Quia homo morte
recusans quod deus sumus sua faciens.
Bedae Vel transferri a se calicem postu
lat non quidem timore patendi. si
ma prioris apostoli. ne ab illo bibat

calicem proximi. Unde et signum. non
dicit transfer a me calicem. sed calicem istum
hoc est apostoli videtur qui excusatur ignorantie
hinc non potest qui me cotidie evocant.
Dionysius Vel per dicit transfer calicem
istum a me non hoc est non adveniat mi
hi. Nam enim advenit transferri non potest
igitur et per sensit iam patrem cepit affli
ci et cruciari et quasi iam appropinquat co
dit transfer calicem hinc. Sicut enim
qui peccat nec intactum est nec permanens
Sic et salvator levit in uadente tempta
tionem fugit ut velli et hoc est non mirum
et temptationem quod consilium est orandum
perfectissimum autem modus temptationes au
tandi manifestat cum subdit in temptationem
non mea voluntas sed tua fiat. Deus
enim est in corpore malorum vult aut nobis
bona largiri supra id quod petimus vel
intelligimus. Ergo perfecta voluntate patris
quod ipse noverat petit sortiri effectum
que eadem est et sua secundum deitatem. Remittit
autem impleri humanam voluntatem quod dicit
suum pena voluntate immovet. **Althana
sus** Gemmi enim hic velle ostendit. Al
terum quidem humanum quod est carnis alium
vero divinum. Humanitas enim ob carnis
fragilitatem recusat passionem sed divina
est affecta affectantur cum subit eo quod non
est possibile cum deitatis amore. **Gregorius**
nyssenus Apollinarius autem asserit quod
spiritus non habet secundum rationem naturam
voluntatem. sed solummodo est volun
tas dei qui de celo descendit dicit
ergo quod voluntatem vult dominus nequaquam
avocare. Neque enim deitas auferat propriam
voluntatem. **Bedae** Appropinquat enim
passioni salvator in firmamentum misit vo
cem sumpsit ut cum hoc in innotet quod
fieri nolimus sic per in firmamentum petamus
ut non fiat quatenus per fortitudinem

pati sumus ut voluntas conditoris nri
 eia con nra infirmitate fiat appuit
 aut illi **Theophilus** ut nobis innotescet
 oratio vna qd cam madupe pnamus
 orans dne ab angelo confortat unde di
 appuit aut illi angelus decalo ofortans
 cum **Beda** Alibi legimus quia angeli
 accesserunt et instrabant ei in documento qd
 vtiq nature angeli et ei instrasse et
 eu confortasse dicunt. **Ex**ator em exatue
 sue non eguit presidio. si homo factus
 sit ppter nos tristis e. ita ppter nos q
 fortatur **Theo** Quidam aut dicit qm
 appuit ei angelus glorificans eu et
 dicens. dne tua e vna. tu nra potes
 contra morte et in fernu genus libera
 re **Ex** 39 Et quia non fantastice. sed
 vere nra carne suscepit ut appbet di
 ppenfatione. vritatem et opilet here
 ticos ora queq humana sustinet. **Ex**
 em Et factus magoma pluvius ora
 lat. **Ambr** horrent plis hoc loco
 qui tristitiam saluatdis ad argumentu
 in olite potus apntipio q suscepit ad
 tempus in firmitatis admant. Ego
 aut non solum exatand non puto
 sed miss magis pietate eius maesta
 tem p demeror. dms em aculerat in
 mi meu suscepisset affectu. Suscepit
 em tristitia mea ut michi sua leticia
 largiret. Confident tristitia nra q
 crucem predicto. Debiut ergo dolore
 suscipere ut vinceret. Neq em hnt for
 titudine laudem qui stupore magis
 vulnere tulerint q dolore. Nos
 qd voluit crudere p admod morte
 et q e amplius future morte. meste
 tiam vnicemq. Doles ergo dne no
 mea sed tua vulnere. Infirmitate est
 em ppter delicta nra et fortasse is
 tristis e quia pa ade lapsim tali

transitu nobis erat ex hoc seculo re
 cedendum ut mori eet nre. Nec illud
 distat a vero. Si tristis erat psecutoi
 bus suis quos pibat in malis sacilegy
 penas daturus. **Greg** xvij mo. **Ex**
 appmquante etia morte nre mentis
 in se certame expressit qui vni qndam
 horis ac forindms patim cu p solutoz
 cans eterno iudicio appmquans. Nec i
 mto qm ad post pupilla hoc mueno
 quod in eternu mutare no possit. **Theo**
 Et aut humane nature foret pmissa
 oia non aut diuine ut dicit dicitur
 Patet etia ex eo q sudavit. Sequit
 em. Et factus est sudor eius sicut gut
 te sanguis decorentis vitam. **Beda**
 Nemo sudorem hnt infirmitati deputet
 quia contra naturam e sudare sanguine. Sed
 potius intelligat p h nobis declaratu
 q effectum iam sue pccas obtinet. ut
 saluet fidem discipuloz q terna ad huc
 fragilitas arguebat suo sanguine pur
 garet. **Aug** in sime ppar. Orans et
 cu sudore sanguis dne sigbat decorepare
 suo toto q e etia manatu matia.
Theo Vel hoc pibualit dicit de eo
 qui vehementer sudavit sanguinem. No
 lens igit evanta i me q grosse sudor
 guttis mdebat sumit guttas sanguine
 ad exemplum postq aut i mens discipulos
 dormitres p tristitia mpperat eis siml
 admonens ut orarent. Sequit em. Et
 cu suscepisset abasce et venisset ad
 discipulos suos. movent eos dormitres
 p tristitia. **Ex** Erat em in tempestu
 noctis et discipulos oculi p angustia
 pmebant et erat sompnus no corpus
 sed morans. **Aug** de con. em. No
 aut ex pressit hic lacus quora orde doq
 ad discipulos venit. Nichil tame matheo
 et marco respingnat. **Beda** Demat
 aut dne qd sequitur q p discipulis oravit

quos mouet orōnū suarū uigilando et
orando exiit p̄cipēs Sequit̄ em̄ Et
ait illis Quid dormitis Surgite et o-
rate ne intretis in temptacōz. **Theo** h̄
ē ne atemptacōe sup̄ent̄. hoc em̄ est
nan̄ iudiciū in temptacōm nō demergi
ab ea. Vel simplici nos iubet orare ut
tranquilla sit m̄a uita nec in mergam̄
maliquod molestos dyabolū em̄ est
et sup̄bū quēq̄ se in temptacōm p̄cipi-
tate. Unde et iacobus nan̄ dixit In-
uice uos in temptacōes. sed tū m̄ade-
ritis om̄s gaudū estmate de in uice
voluntariū facientes. **Ad** huc eo loq̄-
te **Glo** p̄missa orōe xpi subicit̄ de
eius p̄dicōe qui ad discipulo p̄dicat̄ d̄i-
c̄m Adhuc eo loquente ecce turba et
qui uocabat̄ iudas armis de xpi ante
cedebat eos. Dicit aut̄ d̄m uocabat̄
iudas Quasi nōm̄e eius h̄ns exorsum
Addit aut̄ armis de xpi. ad significan-
nequitie p̄dicatōis. Nam qui honorata
fuit eque apl̄is. factus ē occasio causa
in xpm̄. **Crisp** Sicut em̄ insinabilia
uulnera nec austeris medicamentis obediūt
nec de mulcentibz. Sic aū ubi semel ē
captiuata et si ip̄m dedit cuiusq̄ p̄cō
nullū emolmētū ex admonētibz. consēq̄t̄
quod et iude accidit a p̄dicōe non ces-
sans quāuis om̄s doctrinē eēt axpo
cohibitus. Unde sequit̄. Et appropinquauit
iesu ut oscularet̄ eū. **Covillus** In
memor em̄ glorie xpi. p̄uicauit for-
sitan posse latēne agere. ausus papū
dulcoris signū organū effice doli. **Crisp**
Non aut̄ ē distendendū a sem̄ ad mo-
tione p̄p̄ mēsu p̄ter m̄a ūba eue-
mat. Nam et iuuli et si nullus hau-
erit. fluit̄ et forsan si non p̄suasit
hodie. pat̄is forsan t̄as. P̄dicatōr em̄
p̄ totam diem. Quia trahens uera t̄a
seu p̄stom̄ caput. Unde d̄m̄ et si strēt

uidam nō quitendū non desinat facere
q̄ sua int̄ant. Sequit̄ em̄ **Ihesu** aut̄ d̄m̄
ei iuda osculo filū h̄m̄is tradis. **Ambros**
p̄ interrogacōm p̄m̄icandū p̄cō q̄ am̄is
affectu corripit p̄dicatōem. **Crisp** p̄p̄m̄
aut̄ nōm̄e p̄m̄ic̄ q̄ magis dolentis erat̄
et aduocantis p̄ quocunq̄ ad iram. **Ambros**
Dicit aut̄ osculo tradis. hoc ē amoris
pignore uoluit in fugis et pat̄is i strum̄
to mortem irrogas. seruus d̄m̄. discip̄le
p̄dis n̄ḡm̄ electus auctorem. **Crisp**
Non aut̄ dicit Tradis n̄ḡm̄ tū d̄m̄
tū b̄n̄factorē. Sed filū h̄m̄is. hoc ē
manu suā et int̄em̄. Qui si nō eēt n̄ḡm̄
et d̄m̄ qui tamē tam̄ suauit̄ erga te
gessit non eēt at̄e p̄dicatō. **Ambrosius**
Magna o d̄m̄ sign̄ificatio p̄cōis magna
disciplina ueritatis et conatū p̄dicatōis a
p̄m̄ic̄ et adhuc pat̄is non negat̄. s̄m̄
dit d̄m̄ quē p̄dicat̄ d̄m̄ secula m̄ifestat̄
ōndit̄ que tradet̄ d̄m̄ dicit filū h̄m̄is
quia caro non diuinitas apprehendit̄. Illud
tamē plus confutat in gratiā q̄ eū tradi-
dit qui tū eēt d̄m̄ filius. Et uoluisse
q̄ dicit p̄pter te suscipi in gratiā quod
tradis opposita. **Aug** de cōm̄ ewan̄
Hoc ergo d̄m̄ tū tradet̄ p̄mo dixit
quod ait lucas. iuda osculo filū h̄m̄is
tradis. Deinde quod mat̄heus am̄ic̄
ad quod uenit. Deinde quod ioh̄es ame-
morat. Quē querit̄. **Ambrosius** oscu-
latus ē aut̄ eū d̄m̄ non quo similit̄e
nas dicit̄. sed ut n̄q̄ p̄dicatōem re-
fuge. Videtur et plus afficet̄ p̄dicatōem
cui amoris officia non negaret̄. **Theo**
zel. aut̄ discipuli et gladios enagi-
nat̄. Unde sequit̄. Videntes aut̄ h̄y
qui circa ip̄m̄ erant̄ dixerunt ei d̄m̄
si p̄cutis in gladio. Sed qualis h̄nt̄
gladios. Quia mactauerunt aquā et a-
mensa distesserunt. Alj aut̄ discipuli
querunt an p̄cutent̄. Sed petrus ubiq̄

fauens p̄ dñs p̄suasione non expectat
 sed p̄cutit suū pontifas vnde sequit̄ Et
 percussit eum p̄uā p̄ncipis sacerdotū et
 amputauit auriculā eius dextera **Aug⁹**
De con. ciuim⁹ Qui percussit p̄dñm iohēm
 petrus erat. quē percussit aut̄ aulegus vo
 cabatur **Ambros⁹** Bnditus em̄ m lege pe
 trus p̄mptus affectu qui p̄trec phouces
 reputatū ē ad iusticiā q̄ sacrilegos p̄mis
 sit percussit p̄ncipis seruu **Aug⁹ de con
 ciuim⁹** Deinde lucas dicit Respondens
 aut̄ ihesus ait Emite usq̄ huc Et hoc
 et y matheus memorat. Conūte gladiū
 tuū in locū suū Nec moueat q̄ contrūd
 sit q̄ huc dicit lucas dñm v̄ndiss̄ Si
 mte usq̄ huc oluas post istam percuss
 ionē ita dicitū fuit ut placuit ei usq̄
 huc factū Sed amplius fieri noluit cū
 m̄ibus que matheus posuit intelligat̄
 pacus totū factū quo vsus est gladio pe
 trus dñs displicuisse illud em̄ v̄rū ē
 q̄ cū m̄rogassent dicentes dñe si per
 cutim⁹ m gladio tuū v̄ndit Emite usq̄
 huc. i. nō vos moueat quod fuerit ē
 p̄mittendi s̄ huc usq̄ p̄gredi. h̄ ē ut
 me apprehendant. et implent̄ q̄ de me
 scripta s̄ Non em̄ dicit Respondens
 aut̄ ihesus m̄ m̄rogatōi illorū respon
 det non facio peccati. Sed m̄ motus v̄
 borū m̄rogantū dñm et illud responde
 tis petrus audiat̄ Defensiois percussit.
 Sed non potuit simul dici q̄ simul
 fieri potuit tūc sicut dicit lucas sana
 uit eū qui percussus erat. Sequit̄ em̄
 Et cū tetigisset auriculā eius sanauit
 eū **Veda.** Nūq̄ em̄ pietatis sue dñs
 obliuiscit̄ Illi iusto morte m̄ferat̄ isto
 p̄sequentiū uulnera sanat. **Ambrosius**
 Sed cū dñs uulnera detorsit mysterijs
 diuina subiecit ut finis p̄ncipis m̄di
 nō nē condicere sed culpe aures volūg
 expectet qui non audisset Iba sapit̄ aut̄
 s̄ petrus volens percussit aurem dicit̄

q̄ aure h̄c m̄ peccatō non debet quā i m̄s
 tō h̄c Sed quare petrus olua ip̄e ligandi
 et soluendi adeptus ē p̄latem Et iō tollit
 gladio p̄uāi aure m̄torum male intelligen
 tis. Sed dñs ip̄e refundit audiat̄ demāns
 et ip̄os s̄ q̄ntant̄ posse sanā qui m̄ passione
 dñi uulnera s̄ eo q̄ om̄e peccatū fidei
 mysterijs abluat̄. **Veda.** Vel sciam⁹
 iste plus ē iudeorū p̄ncipibus sacerdotū
 m̄debito mancipatus officio dñi i p̄p̄tōe
 dñi dextera auriculā. i. sp̄italem legis i
 telligentiā p̄didit Que scilicet aures pet̄
 gladio decedit̄ nō q̄ ille sensū intelligendi
 audiat̄ibus tollat. sed diuino ablatū iudicio
 negligentiā p̄ndat. In eadem dextera
 aures m̄his qui excedit̄ p̄tō crediderunt
 diuina dignitatē pristina ē restituta of
 ficio Sequit̄ Dixit aut̄ ad eos qui ve
 nerant ad se p̄ncipes sacerdotū et m̄gratō
 templi et seniorēs quasi ad latronē ex
 ip̄is cū gladijs et fistibus **Cris.** Accesserunt
 em̄ nocte timētes multitudinis
 impetu et iō dicit q̄ opus vobis erat
 h̄is armis m̄cū qui vobiscū ē semper
 Et h̄ ē q̄ sequit̄. Cū cottidie vobiscū
 fuerim m̄ templo nō extendistis manus
 i me **Cyillus.** Vbi nō m̄culpat dñs
 p̄p̄des iudeorū q̄ non sibi mature pauant
 m̄ fidas mortis. sed arguit eos quia te
 nie sperabant̄ eū se euasisse ip̄o i m̄to.
 Ac si dicat Time non cepist̄ me qua
 nolebam. sed nec possētis m̄ me pon
 te v̄ris subicim̄ manibus vnde sequit̄
 Sed hoc ē hora v̄rā. i. parū t̄p̄is q̄
 restit̄ ē vobis ex̄tende i me. v̄rē sup̄bie
 patre v̄ris meas fauente dicit etiā
 q̄ hoc p̄tas h̄c est tenebris data. i. dyab
 et iudeis m̄ surgendi m̄p̄m Et hoc ē
 q̄ subdit̄ Et p̄tas tenebris. **Veda.**
 q̄ d̄ Ideo. Quersim̄ me i tenebris q̄
 gregam̄. q̄ p̄tas v̄rā qua cont̄ luce

mundi armam in tenebris est. Quere
aut quomodo ihesus pncipis sacerdotu ma
gistratus templi et seniores qui ad se
venit alioqui dicitur cu apud alios eva
gelistas non ipi venisse. Vm in atrio Ca
pyphie expectantes ministros missi pro
bentur. Sed hinc comia dicit quilli no
pncipis sed per eos quos miserunt ad
apprehendu xpm i sua iustomie pte. Ve
nerunt. **Comprehendentes aut cu Ambro**
Non intellexerunt in felices misteriu
nec venati p clemente pietate affectu
q etia hostes suos non passus est vl
nerari. dicit em Comprehendentes aut
cu duxerunt ad domu pncipis sacerdotu
Cum legitur teneri ihesum. caueamus
ne putemus cu teneri scdm diuinitate
et in uitu q in firmitate tenet em et
ligatur scdm corpus vitatem. **Veda.**
Pncipis aut sacerdotu cappham sigt
qui scdm iohem erat pontifex anni illu
Aug. de q. civi. Sed pmo ad am duc
tus e sacerdos capphie sicut iohes dicit
qm ad cappham ut mattheus dicit. Mar
tus aut et lucas nome non dicit ponti
fex. **Crisp.** Ideo aut dicit ad domu
pontifis ut de constia pncipis sacer
dotu singula quos faceret illuc em
omnes conuenerunt xpm pntolantes mag
nis aut feruor petri audit qui no au
fugit cu alios fugientes vidisset. Sed
em Petrus vo sequebat cu alonge
Ambrosius. Vn alonge sequebat ia
ppima negator. Neq em negare po
tuisset si xpo pimus adheisset.
Sed in h reuendus q dnm reliquit
etia cu timet. Metus nate e cura pi
etatis. **Veda.** Qu aut ad passione cute
dnm alonge sequit petrus. sigt scdm
quidem h e imitaturam passionem dnm
sed longe different. Etia em xpe pa
sit ac ille q etia. **Ambrosius.** Iam aut

in domo pncipis sacerdotu ignis ardebat
Vnde scilicet dicitur aut igne i medio atrio
et circumstantibus illis erat petrus i medio
corp. Accessit petrus ut calefaceret se. q
clauso dno calor meas ia in eo refrige
rat. **Crisp.** Quidem em uant Petrus
claves regni celoz. credenda erat ei
pntas i numeris multitudis que est i us
luta peccatis. Erat aut petrus paulo du
rior. sicut tructa serui pncipis sacerdo
tu declarat auricula. Hic igit tam duru
tamq sacra si domu non peccandi fuis
set adeptus que rema commissis pntis do
naret. que diuina pudentia pmissit.
ut pmo ipse donaret. in peccatu. q erga
peccantes durior sntz pncipis casus i tri
tu temptaret. Et cu se calefaceret uellet
ad proru. Accessit ad eu puella de qua
sequit. Que cu uidisset ancilla quoda
pntis ad limie et eu fuisset in tuta
dixit. Et hic cu illo erat. **Ambrosius.**
Quid sibi uult q pma cu pdit ancil
la cu uir itaq magis potuit eu re
cognoste nisi ut ipse xpe seous peccae
i necedim uideat ut et iste seous
redimetur p dnm passione. Petrus at
pditus negat. malo em negasse Petrus
q dnm se fessisse. Vnde scit. At ille ne
gauit dicens ancilla no noui illu. **Crisp.**
Quid agas o petre. Vox tua repente
mutata est ad e em pleni fidei et a
more modu pfidiam q gustu no tibi
flagella non du se admota cometa qui
tibi interrogat. nlla e corp qui aucte sui
possit for indme. mente confitenti. mli
te simplia. rase interrogat. et forte pdi
tura qfessim no em mulier. sed puel
la ostentata uile mancipiu. **Ambrosius.**
Sed id negauit petrus. q pmissit i
raute. no negat i monte no i templo
no i sua domo. sed in pntario iudicis
sibi negat ubi ihesus ligatus e. ubi

veritas non est. Negans dicit. Non
 noui illum. Temetipsum quippe erat ut di-
 ceret quia nauat eum. quod mens humana
 non potest comprehendere. Nemo enim nouit fi-
 lium nisi pater. Inuicem scilicet uoce christi ne-
 gat. Sequitur enim. Et post puillum alius
 uidens eum dixit. Et tu de illis es. **Aug.**
De con. euan. intelligit autem quod in illa scilicet
 negatione aduobus est appellatus et ab antel-
 la scilicet quod memorant matheus et
 marcus et ab alio quod hic memorat lucas.
 Hoc ergo quod hic lucas dicit et post pu-
 illum iam egressus erat iam scilicet petrus
 et primo gallus cantauit ut matheus dicit
 iam quod redierat ut quod admodum dicit iohannes
 ad forum stans iterum negaret. De qua ne-
 gatione sequitur. Petrus uero ait. o homo
 non sum. **Ambrosius** aualuit enim se ne-
 gare quia christum aut quia uidebatur
 negare christi societate utique se negauit.
Weda. In hac autem negatione petrus
 distans non solum ab eo negare christum
 qui dicit eum non esse christum. sed ab illo
 ecclesia qui tunc sit negat se esse christiani.
Ambrosius. Tercio quoque interrogauit.
 Sequitur enim. Et in uallo facto quasi
 hore uero alius quidem affirmabat di-
 cens. Vere et hic tunc illo erat. **Aug.**
De con. euan. Quod matheus et marcus
 dicunt post puillum quantum est hoc spiritus
 manifestat hic lucas dicendo. Et in
 uallo facto quod unius hore. De hoc autem
 uallo tacet iohannes. Et quod matheus et
 marcus non singularem sed pluralem nomen
 nuntiant eos qui cum petro agebant tunc pe-
 trus et iohannes unum dicant. facile est
 intelligere aut pluralem nomen per singularem
 uisitata locutione usurpasse matheum et
 marcum aut quod unius maxime tantum
 qui cum uiderat affirmabat. Iam uero
 illud quod matheus ipse petrus dicitur affirmat.
 Nomen ego uidi te in morte. marcus autem
 et lucas inter se illos de petro locutos

aut scilicet intelligimus tenuisse eos qui
 compellati dicunt petrum. Tamen enim ualeat
 quod de illo coram illo dicebat quantum per illi di-
 ceret aut utroque modo dicitur et alios hinc
 alios illum modum amemorasse. **Weda.** Et
 dicit autem. Nam et galileus est. Non quod
 alia lingua galilei atque alia loquentur uti-
 mite qui utriusque sunt hebrei. sed quod una
 queque provincia et regio suas habendo.
 proprietates inuicem loquendi sunt utare non
 possit. Sequitur. Et ait. Petrus homo
 nestro quod dicit. **Ambrosius.** Hoc est sacri
 legis uera nestro. Sed nos excusamus. ipse
 non excusauit. Non enim satis est uolu-
 ta responsio contentis illi. sed apta oratio.
 Et id petrus non de industria respondit
 se sic induit. quia postea recordatus
 est et tunc fleuit. **Weda.** Solet autem sa-
 cra scriptura sepe multum causam per multum
 designare tempora. Unde petrus qui me-
 dia nocte negauit ad gallicantum penituit.
 Sequitur enim. Et tertius adhuc illo lo-
 te gallus cantauit. Quia quod mente nebris
 obliuione errauit ex lucis memoria
 esse dicitur. **Aug.** De con. euan. Gallus
 autem cantum post tertium negationem petri
 scilicet intelligimus sicut marcus expressit.
Weda. Hinc gallus in facie spiritus
 alius doctorum intelligendum qui iacentes
 et somnolentos increpat dicens. Eui-
 gilate iusti et nolite peccare. **Crisp.**
 Admirare autem eundem magister quia cum
 amittus esset multa feruebat. prorsus
 erga discipulum per nutu erigens ad la-
 rimas prouocauit. Sequitur enim. Et quibus
 dominus respexit petrum. **Aug.** De con. euan.
 Quod accipiendum sit diligenter con-
 siderandum est. Dicit enim matheus. Pe-
 trus uero sedebat foris in atrio. Quod
 non dicit nisi in illa tunc dominus intus
 gerent. Similiter et in eo quod dicit mar-
 cus. Et tunc erat petrus in atrio. Deorsum
 non solum in interioribus sed etiam in su-

prioribus gesta que dixerat. Quis ergo
responderit dominus petrus facie copali. Quia
propter invidiam illa respectus diuinitus
fuit. Et sicut dictum est respice et gaude me
Et gaudere dominus libera aui. Ita dictum
arbitror. Comissus dominus responderit petrus
Reda. Respice namque eius miserum est
quia non solum in agitur prima. In eadem
ut agatur dei misericordia que necessaria est.
Ambrosius. Denique quod iherosolymis re-
spicit plorant delictum. Unde sequitur
Et recordatus est iherosolymis petrus ubi
dominus quod dixerat quia prius quam
gallus cantabit ter me negabis. Et
egressus foras petrus fleuit amare. Quia
re fleuit. Quia errauit ut homo la-
rimas eius lego. satisfactorum non lego.
Negauit primo et secundo et non fleuit
quia adhuc non responderat dominus. Ne-
gauit tertio et responderit cum iherosolymis et a-
marissime fleuit. Et si tu si ueniam
vires mereri dilue lacrimis culpam tuam.
Augustinus. Non autem audebat petrus pa-
lam flere ne alacris deprehenderetur. sed
foras exiens lacrimas flebat. autem non
propter penam. sed quia dilectum negauit. pro
molestus erat ei quolibet supplicium. **Augustinus**
de con. euan. De petri temptacione que
inter dominum et iherosolymis facta est non eodem
ordine omnes narant. Nam illos primo
memorat matheus et marcus. Deinde
petri temptacionem lucas. petro explica-
uit prius temptacionem petri. Deinde que
tumelias dominus dicens. Et viri qui te-
nebant eum illudclant ei cedentes. **Yerul-**
lus. Celi et terre dominus resus sustinet et
patitur impiorum ridicula. forma nobis pa-
tie prebens. **Thophil.** Nec non dominus que
phetas ut pseudo prophetas diludunt.
Sequitur enim. Et uelant eum et prae-
cabant faciem eius et interrogant eum
dicentes. prophetiza nobis quis est qui

te percussit. **Reda.** Hec qui motum elia
faciebant eius qui se apud prophetam
voluit huius. Sed qui tunc resus est colaphis
iudeorum creditur eadem misericordiam blasphemias
falsorum prophetarum. Velauerunt autem eum. non
ut corpore ille scelerum non uideat. sed ut
aspici faciem eius abscondant. Hecetia
autem et iudei et mali traholici ad reprobis
actibus exarbitantes qui ei illudentes di-
cunt. Quis est qui te percussit. dum
ab illo suas cogitaciones et opera tenebris
cognosti non estimant. **Augustinus de con. euan.**
Hec autem intelligit dominus passus igitur
mane in domo principis sacerdotum. si prius
adductus est. Unde sequitur. Et ut factus
est dies quenerunt seniores plebis et
principes sacerdotum et scribe et dixerunt
eum in concilio suo dicentes. Si tu es
christus dic nobis. **Reda.** Non uitate
desiderabant. sed calumpniam perabant.
Si quidem christus hominem tunc deserpe
dauid uentus sperantes hoc ab eo que-
rebant. Et sic dicit. Ego sum christus
calumpnarent que sibi arrogaret regnum
perpetuum. **Thophil.** Ipse uero sciebat corpore
perordia que qui non crediderant opibus
multo magis sermonibus credent. Unde
sequitur. Et ait illis. Si uobis dixeris non
credetis michi. Sepe enim dixerat se
ipsum esse. puta cum dicebat ego et pater
unum sumus et cetera talia. Si autem in terra
gaudio non responderet michi neque dimit-
teretis. Interrogauit enim eos quod dicerent
christum filium esse dauid. cum dauid spiritu
domini filium illud uocauit. Unum illi neque di-
centi crede neque interroganti responde-
re uoluit. Qui autem semen dauid calump-
nari quecebant plus est quod audire
Sequitur enim. Et hoc autem erit filius ho-
minis sedens ad dexteris virtutis dei. **Thophil.**
quod dicit. Non est nobis de cetero tempore ser-
monum et doctrine sed de incipit iudicij

tempus erit tū uidebit me filiū
 hominis sedente ad dexteris dextera dei **Cy-
 rillus** Quidō autē de deo sepe dicit
 atq; thronus regis et omniū pncipans
 dignitas designatur. Non em̄ putabim̄
 tribunal quoddam positū ēē tū credam̄
 tūtri dnm̄ om̄. Sed nec om̄s doct̄s uel
 similes ēē pncip̄ dnm̄ naturā p̄p̄tū
 em̄ ē corp̄. figura et locus et sepe.
 Qualiter autē paris honoris paris q̄
 cōsensu filius uidebitur ēē. Sed non
 ē s̄dm̄ naturā filius in se naturalem
 p̄tate p̄is h̄ns **Theophil.** Hec iḡ
 audientes debebant timē s̄ illi post
 her uba magis in samit̄. Unde s̄q̄
 dixerunt autē om̄s Tu es filius dei
Reda Qui se filiū dei dixerit acci-
 perunt in eo q̄ ait. Erat filius hominis
 sedens ad dexteris dextera dei **Ambrosius**
 dñs autē malit̄ se regem p̄bare quā
 dicit ut adempnand̄ causam h̄re non
 possint qui quod obicit̄ hoc fatent̄
 Sequit̄ em̄. Qui ait. **Mat̄ dicitis** Quia
 ego sum **Cyillus** h̄ autē dicente xpo
 succensit ph̄s̄cop̄ thoroē usurpans
 ignominie vocem. Unde s̄quit̄. At
 illi dixerunt. Quid ad huc despicim̄
 testimonio xpi em̄ audiūḡ de ore eius
Theo. Sequo patet q̄ inobedientes illa
 comoda fecerunt reuelat̄ sibi secretis
 sed maiore pena acquirunt p̄pter q̄ talia
 optet eis esse occulta. **S̄. Cap̄. xxiij.**
 t̄ surgens om̄s
 multitudo corp̄
Auḡ de con. euang.
 Postquā spleuit
 lucas narrando pe-
 tri negatōm̄ re-
 capitulauit q̄ cū
 dñs s̄nt̄ circa mane amemoranē q̄
 dam q̄ alij tacerent atq; ita q̄s̄uit
 narratōm̄ simul alij narratōm̄ tū d̄t̄
 Et surgens om̄s multitudo corp̄ dux-
 erunt illū ad pylatū **Reda.** Ut in

pleret̄ sermo ihesu q̄ de sua morte
 p̄dicit̄. Erudēt̄ gentibz. i. romans. Nā
 pylatus romanus erat cū q̄ in iudeam
 romam p̄s̄dem miserat̄ **Auḡ de con.**
euang. Deinde apud pylatū gesta s̄t
 narrat̄. Seperit̄ autē accusare illū dice-
 tes h̄m̄e inuēns subūct̄m̄ gentē māz
 et phibentē tributa dari cesari et dice-
 tem se xpm̄ regem ēē. Hoc mat̄heus
 et marcus non dixerunt. cū tam̄ dixerit
 q̄ cū accusabant. Sed iste etiā ip̄a cri-
 m̄a que falso obicitur apud **Theo.**
 Eudent̄ autē adūsan̄ vitat̄. Non em̄
 dñs phibuit dare censū sed magis da-
 re iussit. Qualit̄ autē p̄p̄m̄ subūct̄bat
 an ut regnū aggrederetur. Sed hoc est
 incredibile timēt̄. quia uolente militu-
 dine tota em̄ in regem eligē sciens fu-
 git **Reda** Duobus autē dñs obicit̄
 scilicet quia et tributa cesari dari phibet̄
 et se xpm̄ regem dicit. potuit fieri it ut
 illud q̄ dñs ait. Reddite que s̄t cesaris
 cesari. etiā pylatū adisse contigit. **Idem**
 cam̄ hanc. q̄ apud iudeos mendacit̄
 p̄pendens. solū quod nesciebat de reg-
 ni uerbo interrogandū putauit. Sequit̄
 em̄. Pylatus autē interrogauit eū dicens
 Tu es rex iudeorū **Theophil.** an̄chi
 uidet̄ q̄ hoc app̄d̄ q̄serit in contemptū
 obiecti timē subūct̄m̄. q̄ d. tu paup̄
 hūilis indus tū nullus adiutor. accu-
 sare de regni ambitōe ad quod opus
 ē multorū et adiutorū et sumptū **Reda.**
Idem autē ubo p̄p̄di quo et p̄n-
 cipibus sacerdotū respondet ut p̄p̄ra
 s̄m̄a adempnent̄. Sequit̄ em̄. At ille r̄n-
 dens ait. Tu dicit̄ **Theo.** Illi uero tū
 nichil aliud fauet̄ corp̄ calūpnie recūt̄
 ad damoz̄ subp̄dia. Sequit̄ em̄. At
 illi iralescebant dicentes. Cognouit
 p̄p̄m̄ docens p̄ om̄iū sam̄ iudeam napi-
 enē galilea usq; huc. Quasi dicent̄